Rédaction de la Revue "Handess Amsorya" (Autrich) Vienne

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ CINQUIÈME ANNÉE ԳԱՀԻՐԷ 8/21 ՄԱՅԻՍ 1904

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՍՑԷ
E. TOROSSIAN
Direct.-propr. du journal Arménien
ARCHALOUYCE
LE CAIRE (EGYPTE)

Չհրատարակուած ձեռագիրները ետ չե՛ն տրուիր :

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԿԻՍԱՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԲԱԺԱՆԳԻՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ

Տարեկան դրշ.-ոսկ	60
Վեցամսեայ "	30

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Տարեկան ֆրանք	20
Վեցամսեայ »	12

Բաժանորդագինը կանխիկ է եւ ծանուցումները կ'ընդունուին համեմատ համաձայնութեան : Բարեգործական Ընկերութեանց համար 50 առ հարիւր զեղչ կ'ըլլայ

ՇԱԲԱԹ ԹԻՒ 442 ԱՐՇԱԼՈՅՍԸ ՁԵՌՔԷ ՁԻ ԾԱԽՈՒԻՐ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

«Արշալոյսի խմբագրատունը ամսոյս 1էն սկսեալ փոխադրուած է Մանսուր Բաշա Խալիճ Մուհարրէմ պէյի դեղարանին քով, հետեւաբար ո՛ և է գործի համար պէտք ունեցողները կրնան ըստ առաջնոյն հոն դիմել :

ՃԻՇԴ ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է

Տրամադրութեան ուղիղ գիծէն ընթանալով, ուշիմութիւն, ազնուութիւն, հաստատութիւն և ուղիղ դատելու կարողութիւն ցոյց տալու ճիշդ ժամանակն է :

1892 ին պաշտօն ստանձնող Պատկ. Երեսփոխան Ժողովոյ անդամները, ո՛չ այնչափ իրենց պաշտօնավարութենէն ձանձրանալէ, ո՛րչափ վերջապէս հասկնալէ թէ՝ իրենք Ագաթանգեղոսի մագաղաթեայ ձեռագիր մատենին չափ հնութիւն կը ներկայացնեն, խօսք մէկ ըրած կարծես՝ կամայ ակամայ «մնա՛ք բարեաւ» կանչ սեղանին վըրայ դրած են, ուր անհետեւանք մնացած շատ մը խնդիրներ ալ ըլլալու են անպատճառ, որովհետեւ՝ շատեր կը կրկնեն թէ՝ եթէ առանք մեր ճանչցած Երեսփոխաններն են, մինչեւ հիմա քանի մը գործ մը տեսած չ'ունի՞ն որ . . . :

Բայց ինչ որ է. դէշ աղէկ, բնականաբար իրենց լաւագոյն համարած եղանակաւ, բան մը բան մըն ալ ըրած ըլլալ կը կարծեն, թո՛ղ մխիթարուին անոնք այդպէս մտածելով :

Միւս կողմէ սակայն՝ երբ չըլլանալուս Երեսփոխան Ժողովոյ պատուարժան անդամոց հրաժեշտի ողջոյնը մեր ականջին կը հնչէ, պարտականութիւններուն էն նուիրականը — ո՛չ դժուարինը, որովհետեւ՝ Թատերական քննիչ չէ դրածնիս որ՝ այդ հին բանաձեւին «Դադրէ՛ արի ե՛կ արտաքս» պարզենք — այո՛, էն նուիրականը կատարելու պատրաստութիւնները պէտք է որ տեսնենք :

Սրճարաններուն անկիւնը, խանութներու մէջ, տուները կատարուած հիւրընկալութեանց ժամանակ՝ այս կամ այն երեսփոխանին բարոյականը, ամուրի թէ ամուսնացած ըլլալը, անոր ընտանեկան կեանքին ելեւէջները ու գործունէութեան ասպարէզը խնդրոյ կարգ անցնել և բամբասանքը ու պղատոնութեան ապացոյցներ չեն. գործելու եղանակը և ուղիղ միջոցներով յաջողի՛լն է որ այդ կարգի խօսքերը շաղակրատութիւն բարձելէ շատ հեռուները մղելով՝ ինքնաճանաչութեան եւ գիտակցութեան վկայագիրները արժանի համարձակ ստորագրելու կարող կ'ընեն մարդ :

Տարիներէ ի վեր ազգային այս կամ այն չըլլանակի պաշտօնէութիւնը դատափետողներու միմիայնութիւնը կը լսենք. Մին կ'ըսէ թէ՝ Երեսփոխաններուն տասնամեայ պայմանաժամը լրանալու մօտ կամ լըրացած ու անցած է, ու չեն հրաժարիր. Ուրիշ մը թէ՝ երկու տարին անգամ մը Երեսփոխաններուն մէկ հինգերորդը կամ մեռածներուն տեղը՝ ըստ Սահմանադրութեան՝ նոր ընտրութիւններ կատարելու օրէնքը զանց կառնուի, Երրորդ մը թէ՝ Ազգային Առաջնորդարանը մէկուն ու միւսին քմահաճոյքին թողուած է և գնդումները անպակաս են անկէ. Չորրորդ մը թէ՝ թեքէճէներու վաճառումը օրինական ատեաններու մէջ տեղի չեն ունենար, ու անոնցմէ պակասածները փնտռող չկայ, մինչդեռ ազգային վեհագոյն մարմինը պէտք է որ լուրջ կերպով այդ գործերով զբաղի. Հինգերորդ մը թէ՝ հաշիւները պարզ ձեւականութիւն մը տեղը բերած ըլլալու համար եկեղեցին դուռը կը կախուին, մինչդեռ անոնք պէտք է որ ամեն ազգային անհատի—ըլլա՛ն անոնք եկեղեցի յաճախող կամ ո՛չ—օրինաւորապէս հաղորդուին. Վեցերորդ մը թէ՝ Ազգային Երեսփոխաններու ընտրութենէն ի վեր, Բաղաք. Ժողովին հաշիւները քննուած չեն, և պարբերաբար ընտրուած հաշուեքննիչ յանձնախումբը, խղճերնուն վրայ բեռ մը չաւելցնելու համար, խոյս կուտան այդ լաբիրինթոսին մէջ մտնելէ, Եօթներորդ մը թէ՝ ինչո՞ւ . . բոլոր ծանօթութիւնները տեղական խմբագրիներու—Առաջնորդարանի Ալբէրճէներուն գործածած բառը յուագիր հանող—չեն հաղորդըուիր մանրամասնաբար, որպէս զի մենք տունը նստած տեղերնիս ալ կարենանք գոնէ վստահ ըլլալ . . . են, են, են.

Եթէ այս ու ասոր նման ամեն բաուածները գրի առնել ուզենք, Առաջնորդարանի հաշուական մայր տումարին մէջ կատարուած ֆերմ-նիրէն բան մը վար չեն մնար անոնք . . . բայց եկո՛ւ տե՛ս որ՝ այդ բողոքները քաջութիւնը ցոյց չեն տար կամ իրենց ստորագրութեան տակ հրապարակաւ, և կամ ուր որ կարժէ խօսիլ, իրենց ցաւերը հոն պարզելու :

Թէպէտ այս բաուածներուն մէջ շատ մը իրաւացի պարագաներ կան, սակայն իրենց ժամանակին ու պատշաճ միջոցներով արտայայտուած չըլլալնուն համար ամուլ կը մնան. ու մենք՝ որ վերջապէս լրագրութեան միջոցաւ իրենց այդ գանգատները տեղը հասցնելու կը ջանանք, իրենց անհոգութեան և անտարբերութեան պատճառաւ՝ նորընտիր Երեսփոխաններուն—առաջուընէ չկայ թէ դարձեալ հիներն են որ պիտի ընտրուին—բարկութիւնը մեր վրայ պիտի հրաւիրենք՝ ու եթէ քիչ մալ առաջ երթանք, պիտի կրնանք ըսել թէ՝ այդ պարոնները նոյնպէս և բարոյապէս մեզի վնասելու ալ պիտի աշխատին. Ինչո՞ւ ազգային ընդհանրական խնդրոյ մը պատճառաւ անհատները տուժեն միայն, ու թերեւս անբուժելի ալ ըլլայ անոնց վէրքը :

Ուրեմն ի՞նչ եղանակաւ պէտք է շարժիլ, ահա ճիշդ տալով ըսելու ժամանակն է, յաջորդ անգամին ալ այս հարցին պատասխանը պէտք է տալ ուրեմն, որչափ ալ ընտրութիւնները անկարգ փութկոտութեամբ մը կատարել ուզուին և մեր յաջորդ ընկերները ճիշդ ատենին հասած չ'ըլլան :

ՄԵԼԻՔ ՄԱՆՍՈՒՐ

ՀԱԲԷՇԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

—Ապիսինայի (Հապէշիստան) Կայսրի կողմէն պատուիրակութիւն մը, որուն գլուխը կը գտնուի պալատական բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն Վսեմ. Մամուրի Ֆուքրու, Երուսաղէմ գալով՝ Մարտ 16/29ին ներկայացեր է մեր պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանին եւ հանդիսաւոր կերպով յանձներ է Մենէլիքի շնորհած «Եթովպական Կայսրութեան Աստղի» մեծ պատուանշանը հրովարտակով մը որուն թարգմանութիւնն է հետեւեալը.

«Ես, Մենէլիք Երկրորդ, Կայսր Կայսերաց Եթովպիոյ եւ Թագադրեալ յԱստուծոյ, ի ցեղէ Յուդայի Սեւամորթ Որդւոց, կը յայտնեմ թէ հրովարտակս կրող Հայոց բարձրաշնորհ Հոգեւոր Հայր Տ. Յարութիւն Պատրիարքի առ իս ըրած սէրն ու բարեկամութիւնը եւ յԵրուսաղէմ իմ համազգի ժողովուրդիս ցոյց տուած խնամքն արժանի ըրած են զինք իմ կայսերական բարձրագոյն շնորհացս. Ուստի պատիւ կը համարիմ ինձ շնորհել նմա «Եթովպական Կայսրութեան Աստղ» կոչուած պատուանշանի կարմիր ժապաւէնը, . . . ժանի է ըստ ամենայնի եւ զոր կարենամ կրել յիշելու համար զիս :

Տուեալ ի մայրաքաղաքս Ադիս-Աբաբա 5ն հապէշական Թէր ամսոյ 1896 ամի :»

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Տես ԴՐՕՇԱԿ. ԺԴ. տարի թիւ 7.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

Բ. ԵՐԵՒԱՆ

Հայոց եկեղեցական-վանական կալուածների յարքունիս գրաւման կայսերական հրամանը խիստ դժգոհութեան հանդիպեց ։ Ռուսահայը բարոյապէս եւ նիւթապէս այնքան էլ մեռած չէր որ լուռ ու մունջ տանէր ամեն տեսակ ոտնձգութիւն, ազգային ամեն տեսակ վիրաւորանք ։ Դարերից ի վեր հայերի դէմ հանած հալածանքները այնքան ծանր բաժակը, որ այս անգամ, անհետեւանք դարի վերջին յափշտակութեան փառքն ցնցեց հայ ժողովրդին, ստիպելով նրան դժգոհութիւն ցոյց տալ, կռիւ յայտարարել, զէնքի դիմել՝ պաշտպանելու իր իրաւունքները պաշտպանելու համար ։ Այդ մտքով Օգոստոսի 3-րդ մի ցոյց կազմեց Երեւանը, այն Երեւանը, որ մեռած էր համարւում, բայց որը շարժեց եւ ուժգին շարժեց ։

Բազարի կենտրոնում, նորաշէն Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցում, այդ օրը Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրադեանը մանուան պատարագով կատարելու էր հոգեհանգիստ, որ նոյնպէս յիշում էին նաեւ առաջնորդ Մուրադեան արքեպիսկոպոսը ։ Մի փոքրիկ շշուկից եկեղեցի բաւական ժողովրդի ահագին բազմութիւն ։ Ժամերգութիւնը աւարտելուց յետոյ, երբ առաջնորդը հիւսիսային դռնից դուրս գալով ուզում էր հեռանալ, նրան կանգնեցրեց ժողովուրդը ,

պանանցելով անմիջապէս Էջմիածին գընալու տանել ժողովրդի կենդանի բողոքը կաթողիկոսին եւ միաբանութեան ։ Առաջնորդը հրաժարեց , պաշտօնաթերթերով , որ նա մի անգամ եղել է արդեն Էջմիածնում ժողովուրդի պատգամը՝ « Նորից գնացէ՛ք , պահանջում ենք , որ գնաք » , օդը թնդացրեց ։ Առաջնորդի յանձնարարը առաջ բերեց աղմուկ , որը սպիտակ հրաւն փաչել եկեղեցի , մինչեւ որ յայտնեց պոլիցիական պրիստաւը ։ Այդ ժամանակ բացւեց մի խումբ մարդկանցով պաշարուած պարսպի երկաթապատ դուռը եւ առաջնորդը յանձնւեց աղաղակների մէջ , մօտենալով հրաւիրուած կառքին , նստեց կառքը ։ Որոշ նշանի վրայ՝ մի խումբ մարդիկ առաջ անցան ու բռնելով ձիերի սանձերից՝ սկսեցին կանգ կառել շարժուել դէպի գլխաւոր Աստաֆեան փողոցը , բանի տեղ չդնելով պրիստաւի թախանձանքը՝ ճանապարհ տալ կառքին ։ Նազարեան փողոցը լցւեց մօտ 5.000 հոգուց բաղկացած ամբոխով , որը անվերջ աղաղակում էր «Բողոքը , բողոքը դէպի Էջմիածին» ։ Ժողովրդի ծայրը Աստաֆեան փողոցը հասնելով՝ ծռւեց դէպի Խազախեցին այգին եւ թէքւեց դէպի պոլիցիայի հրապարակը եւ այս նոյն աղաղակներով ու ցոյցերով ուղղւեց դէպի այդ փողոցը , ուր գտնւում է նահանգապետի տունը ։ Սկզբում պոլիցիան արագ կերած կարգել գլուխը , պրիստաւներ եւ ոստիկաններ իրար անցան ու նրանց գործ դրած ջանքերը ապարդիւն եղան ։

(Շարունակելի)

Պ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ — ՀԱՄԼԷԹ

Ռուսական թերթերու մէջ իր գըրածներովը յայտնի թատերական քըննիկագիր Պ. ՕՀԱՆ , անցեալ Շաբաթօր երեկոյեան ՀԱՄԼԷԹի ներկայացման անձամբ ներկայ գտնուելով , հետեւեալ գրութիւնը ղրկած է մեզ ի հրատարակութիւն ։

Մենք անհամբերեալ գովելի կը գըտնենք այդ ազնիւ անձնաւորութիւնը , որ ո՛չ միայն իր ներկայութեամբը՝ նուիրեց , այլ եւ բարոյապէս ալ կ'ուզէ քաջալերել Պ. Գալֆաեանը՝ այս տաղիը նուիրելով անոր , որ հօս հասնելէն ի վեր՝ անասելի խոչընդոտներու բաղխեցան իր քայլերը ։

Այն հարցին թէ « ինչպէս անցաւ անմահ Շէյքսպիրի ՀԱՄԼԷՏը Շաբաթ-թի գիշեր եգիպտական թատրոնում՝ Ազբերցու Պ. Գալֆաեանի եւ սիրողների մասնակցութեամբ՝ » չ'պիտի կարողանանք առանց վայրկեան մը վարանելու պատասխանել ։

Ուղիղ ժամը 9–10 անց վարագոյրը բացուեցաւ ։ Պ. Գալֆաեան իսկական ՀԱՄԼԷՏ էր . ազնուար՝ հօրը մահուան վըրայ , թախծալից , երազուն , միեւնոյն ժամանակ հպարտ եւ վեհ՝ հօրեղբօրը թագաւորին հետ խօսած ժամանակ , անփոյթ դէպի գահի բարձրութիւնից արըուած խոստմունքները , անփոյթ միեւնոյն ժամանակ խելացի պատասխանները մօր պահանջներին դէն ձգել թախիծը ; « ով կ'ապրի կը մեռնի , ապա ինչո՞ւ օտար է թւում քեզ . »

— Ձի թւում Տիկին . իրօք այդպէս է ։

« Ես թւում չ'գիտեմ , սիրելի մայր իմ . եւլն » . ա՛յն սարսափանի լաւ արտասանեց եւ մտածուած՝ որ յատուկ է միայն երկար տարիներ Շէյքսպիրի հերոսին ուսումնասիրող դերասանի համար ։

Երկրորդ տեսարանին մէջ երբ իր ընկեր Հորացիոն եւ Մարսելիուս իմաց են տալիս Համլէտին որ երկու գիշեր չարունակաբար տեսել են Համլէտի հօր ուրուականը , զննում ապրից մինչեւ գլուխ , որը կարծես սրում էր մի մանուկ , Համլէտ այդ տեղ այլեւս փոխւում է , լեցուն անհամբերութեամբ սառնելու իր հօր ուրուականը եւ լսելու նրանից այն սոսկալի գաղտնիքը , որը՝ գերեզմանի մէջ անգամ հանգիստ չէ տալիս սիրեցեալ հօրը . այստեղ այլեւս Համլէտ կասկածում է դաւաճանութեան վրայ եւ սպասում մինչեւ կէս գիշեր ։

Տեսարանը ուրուականի հետ բաւական թոյլ էր , երկար բարակ հարց պատասխաններով , մանաւանդ այնպիսի մի խեղճուկ բեմի համար՝ ինչպէս այստեղ , բոլորովին անտեղի էր ուրուականին իր ազգականին թագաւորական ըզգեստներով եւ անշնորհք դրիմով անբաղձ բեմը չաջան բերել . այս անգամնը չատ յայտնի օտար դերասաններ ուրուականը դուրս են բերում բեմի մի անկիւնը՝ բաւական է որ բոլորին տեսանելի լինի , որով խաղը կ'առանայ աւելի ներշնչող հանդամանք ։

Համլէտ այլեւս անդեակ է հօր սպանութեան բոլոր գաղտնիքներին , վճռում է խենդ ձեւանալ բոլորի առաջ բացի Հորացիոից որպէսզի աւելի չուտով հասնի իր նպատակին . ահա այս տեղ է հրճուական հաղորդութիւնը Շէյքսպիրի հերոսին . բնական արտայայտելու այն կեղծ ձեւերը խօսքերը եւ հոգեկան սարսռանները , որոց մէջ սարկեալ գտնւում է խորաթափանց մեծ մտածող , փիլիսոփայ Համլէտը , չ'կարողցընելով միեւնոյն ժամանակ իր դերքին յատուկ վեհանձնութիւնը , աւելի չօշափելի փաստերով հաստատելու հօր սպանութիւնը , որովհետեւ կարող էր լինել որ իր տեսած ուրուականը « մի գեւ էր գուցէ » հակառակ դէպքում հետեւելով ուրուականի ձայներին , վրէժ լուծել հօր սպանողներից ։ Սրանց ըմբռնումը կազմում է խաղի Գորդեան հանգոյցը , ծանրութեան կէտը դերասանի համար ։ Ժողովրդի հետաքրքրութիւնը կենդրոնացած է տեսնելու բնական արտայայտութիւնը , մարդկային հոգւոյ մանրազնին հետազօտութիւնը ։

Նրա կեղծ ձեւերը , տրամադրութիւնը , զգայնութիւնը եւ յուզմունքները եւ բացակայութիւնը բանաստեղծ խաղի , ցոյց են տալիս դերասանի տաղանդի չափը ։

Միացնելով այս բոլոր խիստ եւ բարդ պահանջները յանձին Պ. Գալֆաեանի , պէտք է խոստովանել որ Պ. Գալֆաեանի բնական արտայայտութիւնը այդ դժուարին դերում , արդիւնք է երկար տարիների լուրջ ուսումնասիրութեան . ողբերգութեան այս դժուարին կողմը , որ Պ. Գալֆաեան հասցնում էր կատարելութեան՝ գոհացնում տալու ամենախստապահանջներին անգամ ։

Համլէտ՝ կեանքի փորձերից գիտնալով որ

«Ոճրագործ մարդիկ թատրոնում նստած
«Տեսարանի հնարքից այնպէս յուզուել են ,
«Մինչ հոգւոյ խորքը որ անմիջապէս
«Իրենց յանցանքները նոքա յայտնել են ։

այն սարսափանի յուզուած չեչտերով արտասանեց . որ հանդիսականները դիպւածաց հետեւում էին նորա ամէն մի վանկին դէմքի արտայայտութիւնից չը կորցնելով յուզմունքի նշոյլն անգամ ։

Պ. Գալֆաեան Համլէտի « լինել չը լինելը » ա՛յն սարսափանի մտածուած արտասանեց , որ հեռուից հանդիսականներին , երեւակայութեամբ բարձրանալով միսթիքական աշխարհի ամենաթագուն խորշերին . « ի՞նչն էր արդեօք ապրում մարդուն , տանջուիլ , չարչարուիլ ա՛յն ցաւերի աշխարհի մէջ , որոյ անունն է կեանք , որը լի է սարսռութեամբ , ստախօսութեամբ , խարդախութեամբ եւ կեղծաւորութեամբ . եւ որից դէպ մի մարդ հեռացել ին ազատած , գոհ սրտով չէ հետագել . եւ միթէ դժուար է բաժանուիլ այդ բոլորից երբ մի նինջ , երազ , մի փոքրիկ դաշոյն կարող են ազատել տառապալից ալիքներից , բայց հէնց այդ երազը սարսափեցնում է մարդուն . Համլէտ այժմ դառնում է մի երկչոտ սկեպտիկ , վախենալով որ հէնց այդ երազը չ'խանգարէ իր հանգիստ քունը , որովհետեւ սկեպտիկական աշխարհից դեռ ոչ ոք յետ չէ եկել , որով մարդ չի ուզում թողնել հետամնայ նոր եւ անյայտ աշխարհ՝ գուցէ լի աւելի զաժան ցաւերով . ահա այդ անյայտութիւնն է որ մարդուն կաշկանդում գործում է վախկոտ ։ Լաւ էր նաեւ տեսարանը Օֆէլիայի հետ , մանաւանդ չեչտելից եւ վեհ արտասանեց «կուսանոց մտի՛ր»ր ։

Պ. Գալֆաեան հոգեկան մեծ կատարելութիւն ցոյց տուաւ բեմի վրայ , «Բեմ մի» մէջ , այդ անկեղծանձնային գերի մէջ հետազօտելով թագաւորդ դէյթի յուզմունքներու արտայայտութիւնները . իր հնարած «մկան թակարդ» ներկայացման ժամանակ , ուր բանից թագաւորի խիղճը նրա ցոյց տուած յուզմունքների եւ այլայլութիւնից , որոնք չ'կարողացան մինչեւ իսկ ներկայացման վերջաւորութեան սպասել ։ Համլէտ չէր սխալած իր հնարագիտութեամբ . ուրուականի խօսքերն իրականացան . ուրեմն պէտք էր վրէժ լուծել , արիւն արիւնով լուալ . բայց ձեռք բարձրացնել ո՞ւմ վրայ . Մայ՛ր , իր ծնողքին . ո՛հ ինչ անտանելի դրութիւն ։

Յուզեցութիւնը մօրը հետ , թագուհւոյ սենեակում , որդիական սէրը եւ պարտականութիւնը դէպի ծնողը , եւ դրան զզուանքը դէպի վաւաշոտ ոճրագործ մայրը մերթ առաւելեց եւ մերթ պաղապատից ազդակները՝ ա՛յն սարսափանի բնական էր , որ հանդիսականները չունչերնին պահած հետեւում էին Դանիական դժուարանցքին մէջ անդի ունեցած ներքին կռիւին , որը իսկական պատկերացնում էր Պ. Գալֆաեան ։

Թոյլ էր Գերեզմանատան մէջ հանդիպումը Լաէրթին հետ , բայց յաջող մեղանչութիւնը . գանկի հետ մտնաւորեց «գնա՛ , տա՛ս , այս ինչ տիկիններին , որ մի մատնաչափ անգամ չպար քսէ երեսին , վարձեալ այսպէս պիտի լինի» եւ արհամարհական դէմ գցելը գանկը .«Ֆո՜ւ ինչ հոտ է գալիս ։ »

Թոյլ էր նաեւ մենամարտը վերջին գործողութեան մէջ Լաէրթի դէմ ։ Ժամը 1ը 15 անց . ներկայացումը վերջացաւ , հասարակութեան մեծամասնութիւնը գոհ սրտով դուրս եկաւ թատրոնից Պ. Գալֆաեանի վրայ գրուած յոյսերը արդարացած տեսնելով . իսկ մի սահմանափակ փոքրամասնութիւն՝ աւելին սպասածի համար , թոյլ գտաւ ներկայացումը . բայց գիտե՞ս արդեօք այդ միեւնոյն պարոնները գերասանի կեանքը . մտա՞ծ են արդեօք նրա գրութեան մէջ . գիտե՞ն արդեօք տանից , այն էլ առողջութիւնը խանգարած մի մարդ ամբողջ շաբաթներ նոր անփորձ սիրողների հետ , որոնցից շատերը առաջին անգամն են բեմ դուրս գալիս , միայնակ մի մարդ , պատրաստել զօրանց ունել ամէն տեսակ դըժուարութիւններ , չի նայելով մինչեւ իսկ քայքայած առողջութիւնը , բեմ դուրս գալ մի այդպիսի պատասխանատու եւ ծանր դերի մէջ եւ տեսնել թատրոնը կիսով դատարկ , չ'նայած համբաւաւոր գինու յուրաբերձ … չ'նայած նրան որ սխալելու վայրկեններին անգամ դեռ բեմի տեսարանը պատրաստ չէ . չկայ Ռէժիսէօր , չկայ հագուստ , չը կայ պէտք եղած գրիմները , օրինակ ուրուականի գրիմը աւելի նման էր բարեկենդանի խեղկատակի ։ Հագուստը , գրիմը , տեսարանը թէեւ երկրորդական բաներ են , բայց ընդհանուր առմամբ փճացնում են խաղի ամբողջութիւնը ։

Մենք փոքրոգի ենք , անկարող մըտածելու մեր տաղանդների մասին , մենք գրոշներով ուզում ենք դերասաններ ապրեցնել , մինչ այդ դերասանները օտար բեմի վրայ իրենց անբաւ կամքը ներ… թափելու պատրաստ էին , և գըրաւոր մը այդպէս կարող է համել կատա… բեկումն երբ հեռու է մատծելուց օրապահիկը , երբ վարձատրել չ'գիտենք , չ'լինենք խոստապահանջ . տուէ՛ք , ապա պահանջեցէք ։

Գ. ՕՀԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՀԻՐԷԷՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Մաղթուէ լաւ վասնգին ենթակայ տօն մը — ահա Մայիս 24ը ։ Ի՜նչ երգեր չեն գրուած անոր վրայ . ի՜նչ յոյսերու օրօրանը եղած չէ նա . ի՜նչ սրտեր թանգ հանած չէ նա կէս դարու մօտեցող ժամանակամիջոցի մը համար . Հայութիւնը ցրուած ո՞ր կէտին վրայ Մայիս 24ը իր շուարթաբեր ալքը տուած չէ . ամա՛լ , հիմակ գրեթէ ամեն կողմ՝ շղթայուած թաշունի մը սպառող հեւքերը կը յիշեցնէ , ու հեռաշնաւէ մոռացման սեւ ափ մտանուի ։

Կար ժամանակ մը որ Մայիս 24ը Եգիպտական հողին վրայ ալ իր ազնւարոյ թափովը սրտեր կը յուզէր , իսկ առենէ մը ի վեր անունը անգամ քիչ կը լսուի , այն ալ թերեւս ի յարգանս ձեռակատութեան ։ Որչափ երախտագիտութիւն պարտինք այն անձին որ պատճառ կ'ըլլայ կենդանութիւն տալու Մայիս 24ին , որ քիչ մը եւ՛ ու ալ բոլորովին չ'պիտի յիշենք զայն ։

Վերջերս այս մասին բաւական մխիթարական լուրեր կը շրջին ։

Կ'ըսուի թէ Հայոց Բարեգործական ընկերութեան ուշագրաւին ընդհանուր ներկայացուցիչը՝ Պ. Միսաք Սարգիսեան , կը պատրաստուի այդ հանդէսը շքեղօրէն կատարելու ։

Մեր բոլոր ուժերովը պարտական ենք քաջալերել զինք՝ իր մտադրած ձեռնարկը յառաջ տանելու համար ։

Մայիս 24ը Պ. Սարգիսեանի միջոցաւ երբ հանդիսապէս տօնելու արժանանանք , դա մի շնորհ պէտք է նկատենք անհատի մը կողմէ ընդհանրութեան եղած , այլապէս կարելի չէ բացատրել այս պարագան , որովհետեւ եթէ մեզի մեր պարտականութիւնները յիշեցնող անհատները պակսին , սպահովապէս ո՛չ միայն պիտի մոռնանք «Ազգային Սահմանադրութեան» նման կարեւոր Տօն մը , այլ և մեր էութիւնը անգամ ։

ԱՐՍԷՆ

ԹՈՒՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

— —

Բարեկամ , Բ. Կ. Ս.

Ո՛չ այնչափ կարեւոր , սակայն կ'ըսուի թէ բաւական խռարանցում կը տիրէ Գաւիրէ՝ ընտրողներու և ընտրելիներու մէջ ։

Տօնի և չորս երեսփոխան ընտրելու համար , չորս ցուցակ հրապարակ հանուած է կ'ըսեն , բոլորին ալ ընտրելիները իրարմէ տարբեր ըլլալու պայմանաւ . այս կը նշանակէ թէ ամենուն ալ հաւասարապէս ընդունուածները չ'պիտի ըլլան ընտրեալները , և հեռաւորութեամբ անցնող իրաւացւոյն արժանիքը եթէ ունին կասկածի տակ պիտի մնայ ։

Յ. ՓԼՄՊԵՃԵԱՆ եւ Ընկ.
ԳԱՀԻՐԷ (ԵԳԻՊՏՈՍ)

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐՈՒ
Ցանկալեօ պատրաստուած ձեռաչեն սիկարէթներ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ — ՀԻՆ ԶԱՊԹԻՅԷԻ ԴԻՄԱՑ
Հեռագրական Հասցէ՝ — ՓԼՄՊԵՃԵԱՆ ։ Թէլէֆօն՝ Թիւ 689 ։ Նամակատուփ՝ Թիւ 129

Կ'ըսուի նաեւ թէ՝ ընտրելիներէն ոմանք իրենց գործակատարներուն տրամադրութեան տակ գումար մը դրած են քուէարկողներուն աղքատին տուրքը վճարելու և քուէ մը տալէն մէջը նետել տալու համար, մինչեւ ի նպաստ 25 դրշ. վճարումին։ Այս բանը ընտրողները՝ թէեւ կաղկոյէն զարգացեալ երկիրներու ընտրութեանց եղանակին հետեւիլ կուտան, սակայն չեն գիտեր թէ՝ եթէ այդ միջոցը յաջողի իսկ, հայկական համեստութիւնը չպիտի կրնայ մարսել այդ գեղծումը և ոչ կամ կանուխ հրապարակի նման պոռթկելով օդին մէջ պիտի ցնդի ազնուաշուք ընտրելիին փառասիրական ձգտումները։

Օրէնքի այս մասին վրայ արդէն կը յստակ խօսուի, բայց առ այժմ հարցնենք թէ՝ Գահիրէի մէջ 300է մէկ աւելի կամ պակաս ընտրողներ գտնուելու առեն՝ եթէ 14 աշխարհական երեսփոխան կ'ընտրուէր, — ու կրօնականներն ալ բացարձակ ընտրելի ներկայանալու խնդիրը վերաքննելի ըլլալով, — այժմ ալ նոյն քանակութեամբ երեսփոխան ընտրելը օրինաւո՞ր է, քանի որ ընտրողներու թիւը եռապատիկ աւելի բարձրացած է հիմայ։

Ուրիշ հարց մ'ալ. կ'ըսուի թէ Գահիրէի ընտրողներուն թիւը այժմ 800էն հազարի կը հասնի, եթէ այս թուոյն մէջէն 300ը ազգային տուրք վճարելով քուէարկեն, ընտրուածները բացարձակ առաւելութեամբ քուէարկուած կրնա՞ն նկատուիլ և հետեւաբար պաշտաւելի նկատուիլ։

ՅԱՍՄԻԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Կիպրոսի կրթարան—որբանոցի Տնօրէն Տ. Վահան Քիւրքճեան — Բաքուրան- քաղաքս ժամանած է։ Կը կարծենք որ, տարիներէ ի վեր յղացած ծրագրի մը համեմատ, կրթարանը աւելի բեղմնաւոր ընելու համար զայն նոր փոխադրելու պայմանները ուսումնասիրելու եկած է յիշեալ Ազգ. Հաստատութեան ձեռնհաս Տնօրէնը։

—Ռուսաստանէ հասած լուրի մը համեմատ քանի մը եկեղեցականներ Եւրոպական Ռուսիա պիտի աքսորուին և Նորին Ս. Օծութիւն Հայոց Հայրիկին գաւազանակիր և գիւտնապետ Տ. Կորիւն վարդապետ ալ հեռաւոր վայր մը պիտի խրկուի։

ՆՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Եգիպտահայերու և վերջերս մանաւանդ Գահիրէաբնակներուն մէջ աշխոյժութիւն մը կը տիրէ. ուրախալի է այս. մեր հարուստները՝ որոնց մասին աւելի ներկայացած առեն խօսակցելու համար ամենէն ծանր բառերը գործածելու չենք քաշուիր, կարծես այգօրինակ հարուածներու դէմ անուղղակի բողոք մը բարձած ըլլալու համար՝ նոր վարժարանին նախաձեռնութեան ցուցակը պարարտացնելու տեսակէտէն զիրար կը գերազանցեն։

Արդէն ծանուցած էինք թէ՝ Ն. Վսեմութիւն Պօղոս Փաշա Նուպար նուիրած է, ոսկի 1000

Այժմ այդ գումարին վրայ կաւելցնեն,

Ն. Վ. Բարթող Փաշա՝ ոսկի	400
Ն. Վ. Տիգրան Փաշա՝ ոսկի	300
Ազնուաշուք Տիարք	
Գրիգոր էֆ. Եղիաեան	200
Գէորգ էֆ. Թօփալեան	200
Մկրտիչ էֆ. Անդրանիկեան	100
Եղբարք Կոմսարական	50
Վսեմ. Եուսուֆ պէյ Ազիզ	50
» Կարապետ » Էրիտճեան	50
Համագումար ոսկի	2350

Այս ցուցակի հրատարակումը շարունակելի պիտի ըլլայ։

ՏԱՐԸ ՀԱՅԱՐ

Լսածս նայելով՝ Ազնուաշուք Գրիգոր էֆէնտի Եղիաեան (Գանձելէր) նոր կառուցանելի վարժարանին համար իր նուիրատուութիւնը 200 ոսկւոյ մէջ չ'ամփոփեր. այլ քաջ գիտնալով որ մեր ազգին փրկութեան բանալին ուսումն ու կրթութիւնն է, 10000 ոսկւոյ կտակ մ'ըրած է, որուն հասոյթովը 30ի չափ աշակերտներ Եւրոպա պիտի խրկուին դաստիարակուելու համար։

Եթէ ստոյգ է լուրերը, և ստոյգ չըլլալու ալ ինչու պատճառ մը չենք տեսներ, քանի որ Գրիգոր էֆէնտի Եղիաեանը անձամբ կը ճանաչենք, ինչո՞ւ ուրեմն մեր ազգային Առաջնորդարանը լռութիւն կը պահէ այդ մասին և չ'փութար հայ ժողովուրդին պաշտօնապէս տալ այսպիսի փրկարար աւետիս մը։

Իրաւ է թէ այդ կարգի լուրերը հրապարակել համեստութեան դէմ կը գտնեն ոմանք, բայց մենք կը պնդենք թէ՝ շիտակ չէ այնչափ համեստ ըլլալը. հայ ժողովուրդը պէտք է որ իր բարերարը ճանչնայ, և գիտնայ զանազանել կարգ մը կեղծ բարերարները որոնք փոխան ոսկիի ամենայն առատութեամբ պօշ լաֆ կը հրամցնեն ժողովուրդին։ Դրական բարութիւնը հնչուն դրամ համրելուն մէջ պէտք է փնտռել շատ անգամ . . . ։

ՂԱԼԱԹԱ ՕՃԱՂԻ

Վերջապէս գոյնը դուրս տուաւ «Լսարան-Ընթերցարան» բառած Թէնարմէնի կոյակը . . . ։

Շատեր կարելի է մինչեւ հիմա մտածած էին թէ՝ վերջերս կարգաւորութիւններու հետեւանօք, այդ թէնարմէնեան կոյակը ազգին կամ ընդհանրութեան ու և է բարոյական օգուտ պիտի ընծայէ։ Դժբաղդաբա՛ր

Ղալաթա օճաղի մ'է եղեր հիմակ այդ լսարանին անունին տակ դրուած ու վարագոյրին ետեւ ծածկուած շահաբեր խաղերը . . . ։

Անցեալ օր՝ «Լսարանի» անունով եղած աղերսագրութիւն մը հանդիպեցայ մեզի. Ազգ. Երեսփոխան ընտրութեան վրայ անուղղակի ազդեցութիւն մը բանեցնելու բաղ մը ունէր նա յանուն Լսարան Ընթերցարանի — ծիծաղեցէ՜ք. լիաշուրթն ծաղրեցէ՛ք այդ պախալ էօրկիի թէրբիյեները ու և է լուրջ հաստատութեան անունով հրապարակ նետել յանդգնելու չափ անխոհեմ գտնուող պարոնները. Վերջապէս պախալի պանիր հաւէին անունք . . . և անոնց հասերէն հրապարակաւորներուն անունը ընթերցողները թող հանին ալ։

Ինչ իրար անցեր են այդ խեղճ ու կրակ պարոնները. միթէ ժողովուրդը այնչափ ագէ՞տ կը կարծեն, որ իրենց ընտրածներուն քուէ տալու չափ յիմար ըլլայ. միթէ՞ «Լսարան-ընթերցարան» անունին տակ ծածկուիլը, բաւակա՞ն կը համարին որ, ելեր ցուցակներ կը պատրաստեն, ու այդ ցուցակներու պատրաստութեան համար Կարգադիր Յանձնախմբեր կը կազմեն, անոնց պատրաստած Արամազդական պատգամին վրայ ընտրութիւններ կատարել տալու մեն. յոյսերով. միթէ մեռա՞ծ է հայ ժողովուրդը, որ «Լսարան-Ընթերցարան»ի ծախկոյները — ուրիշ անուն տալ կարելի չէ — ելեր անոր պատանքը կարել կ'ուզեն։

Կեցէ՛ք, պարոննե՛ր, տեղերնիդ ծանր նստէ՛ք, Երեսփոխան ընտրելու խառնամուռ ձեր ծախած պիլէթները բաւական են, կարծենք թէ անոնք կը վճարեն ձեր ըրած սուտ խոստումները. ժողովուրդի առաջդիմութեան անունով եթէ ձեր ըրածներուն հաշուետուն ք, կա՞յ . . . մը ընելու պատրաստուեցաք ենք. ծանր կեցէք կ'ըսենք տեղերնիդ, որովհետեւ ժողովուրդը ձեր խաղալիքը չէ. Եթէ դուք չէք գիտեր թէ ինչ միտք կը պատճառէք անոր, ձեզի ցոյց կրնանք տալ տակաւին։

Ժողովուրդը մերժեց ձեր ներկայացուցին մաներր, որովհետեւ գիտցաւ թէ՝ Ենիչերիներ պիտի քաղուէին Ղալաթա օճաղին անունանելու համար. պիտի չ'ստորագրէ և չ'պիտի ստորագրէ ձեր ներկայացուցած ցանկը քուէարկելու, որովհետեւ գիտէ թէ՝ ինչ էնթրիկներու համար Լսարանի անունը գործիք գործած է այս պահուս։

Եթէ մեզի հարցուի, Լսարան Ընթերցարան անունով կազմակերպըւած հաստատութիւնը — որչափ ալ իր վիճակով գոյութեան իրաւունքներէն բացարձակապէս զուրկ ըլլայ այն — Ղալաթա օճաղի վերածուելու համար եղած ջանքերը ապարդիւն մնալ միայն, որովհետեւ ժողովուրդը գնահատել գիտէ։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԴԻՄՕՆԵՐ

ՏԻՊԱՐ ԹԻՓԵՐ

Ա.

Շքեղ հագուած, ալս վիթթին, կնոջ մը պէս պչրանէր,
Հանդիպողին կ'առաջարկէ՝ կամ չոքոլա եւ կամ սէր.
Ալս կիւյեամ սրզօնս պիեռ, լայն քթին տակ՝ գրկարաց,
Կ'սպասեն մինչ, . . . ուր հէք ճանճեր կուզան թառիլ անկասկած.
Անթիսերթիք յոյզ մը կ'երգէ, որուն համար Տօզթէօռ Ռու,
Երբեմն գոչէր, լը սէօլ բէսէրթ. համաճարակ ախտերու.
Հակայ գլուխ մ'երկկղմ ձգուած միթինկոյայ սեւ մազեր,
Զեզ հրաշել կ'ուտան պահ մը, Բարիզ, Լիօն, Մոնփէլիէր.
Նոյնամֆներ հրապուրիչ, սակայն որ կոյմ որ գտնան,
Ո՛հ, Տիկիննե՛ր. վասն եղիք. միայն ձեզի կ'սպասնան.
Խանդոտ չնչա մը կը չպրտէ խոստածքին մէջ կեղծ հոլ,
«Միակ միջոցն է»» կ'ըսէր. մէկը, գիրքը կանգուն պահելու.
Կեղծիքի փոս աչուըներէն անհուն մարմաչ մը վալսի.
Իր խօսամիաքայը յայն քթին պէս՝, ամեն վայրկեան կը հոսի.
Մի՛ վշտանաք, հէք օրիորդներ, գրախտուէս ձեր քորսէն,
Ալ ձեզ լքած . . . կը ծիծաղի իր չապիկին ներքեւէն.
Կենցաղագէտ մըն է նաեւ, եւ սիւարրիզներ կ'ընդունի,
Երբ խրկօզը հոյլայֆ գասուն պչրող սեւին պատկանի.
Բուաֆէօններն են, ալս պօթէ, էտէն սալօ՛ն, էլէկան.
Ուր յարգարուի'ն իր պեխերը, չորս հինգ անգամ օրական.
Յարեկները սովորաբար նա կը ճաշէ ի Սանթի,
Երբոր գիտէք իր մեսթերը, կ'ըսէք հիմա կը փրթի.
Պարահանդէս եւ ձիարշաւ, ռէպլը, գօնսէր, օբէրա,
Մեր կիկոյին այցելութեան, վայրերը դարձած են հիմա.
Գիտէ պարել, Իւնաբը սքանչոն Թայէս վալսեր, լանսիէ.
Սակայն եթէ չ'զգուշանաս երկու ոտքդ ալ կը ճզմէ.
Օրերէթներ մալապաւս անզուսպ փափուք մը ունի,
Թէեւ գինքը կը խրատեն, երդել հեճայ՝ կամ մանի.
Սիրած դէմքերն են, Ժան Ժաք Ռուսօ, Էրնէսթ Ռընան, Լամարթին.
Ալֆոնս Տօտէ, Հիւկօ, Շիլլեր, փիլիսոփայ . . . Եւնա Վալանթին.
Խօկերը լուրջ խորհրդաւոր, այնչափ բարձր ու անալի,
Որ մինչեւ ցարդ միզաուրխս, դեռ չեն եղած մատչելի.
Իր գործածած հասերն են. բլան բլան, մըլ ֆէյօռ,
Որ կ'սատանայ ամեն օր զոմ էչանթիյեօն սան վալէօռ.
Նաեւ յիշեմ թէ երբեմն ալ պուտամը, կամ ամբըննօն,
Քաթալօկներ կուզարկեն, լով, իր աւրէօրն. Օ, սօն սօն.
Զերօյէն հինգ աստիճան վար, չնորհիւ իր մեսթերուն,
Վստահ եղիք, կրնայ մըցիլ, սառնամանեաց սարերուն.
Ազգին օգտին խորհողն է, հաս հօն վազէ անձանձիր,
Զի բառ մը չէ եղած դեռ . . . հոգին սիրես վալ անցիր . . . ։

1 Մայիս 904

ԱՐՏԱՇԷՍ ՄՍՐԼԵԱՆ

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՑԼԻՆԿԸՐ

Գալաթիա փողոց. Խայնէտարի սեփականութիւն, Պրիմթօլ Օթէլին ճիշդ դիմաց Դաֆէ Տը Լա Փուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԸՐՆերն են եւ ասոնցմէ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է։

400 է աւելի վկայական եւ մետալներով վարձատրուած. երաշխաւորեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական ցուցահանդէսին մէջ ստացած է։

ՀԱՌԹԱՑԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ, ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵՍԱՑ

ՀԱԹԱՑԹԻՉ Ն. Բ. ԱՅՏՎԱՌԵԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐի յաւկանշին

ԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

Զրի գասեր և նորոգութիւններ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենայից համար, յաճախորդաց տուներուն մէջ։

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու եւ նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ՀԱՍՑԷՆԵՐ

1. — ԵՂԲԱՐՔ ՁԱՄՈՒՐԵԱՆ. — Վաճառատուն ամեն տեսակ գուլպաներու, պատրաստ զօլալը չապիկներու, մետաքս եւ բամպակ թաշկինակներու, Եւրոպական եւ տեղական կօշիկներու, բոնազիկցի ձեռ զանազանութիւններու։ Շարա Դլօտ-Պէյ թիւ 26. 490

3. ՎԱՀԱՆ ՄՈՄՃԵԱՆ. — Կը պատրաստէ ոսկիէ և արծաթէ զարդանկար-մինելի և զրուագեալ դանաջաններ։ Ալթինի գարագօլին դիմաց, Սփինքս գեղարանին կից, և մասնաճիւղ ունի ի Շարա Մէ-Համմէտ Ալի, Աթթէթ-էլ-Ենապա թիւ 1 392—492

4. — ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՍԱՐՃԵԱՆ. — Նպարավաճառ։ Ընդ միշտ թարմ ապրանքներ վաճառելու որոշում տուած է։ Պաբ էլ խալք։ Հօյագործին դիմաց։

2. ԱՒԵՏԻՍ ԴԱՐԱԳՃԵԱՆ. — Դերձակ. Մանսուր բաշա խալիճ, Թրամվէյի գծին վրայ։ 490

5. ԽԱՉԻԿ Ս. ԼՏԻՐՆԵԼԵԱՆ. — Ամէն տեսակ մետաղեայ կարասիք կը նորոգէ, կը մաքրէ, կ'անագէ և կ'արծաթազօծէ խիստ մաքուր և անհամեմատ աժան գնով։ Խան-Խալիլ Մա'ասիս փողոց։ 490

6. ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ. — Ծախու գիրքեր։ Համառօտ չորս տարուան Արշալոյսներու, գին 240 զրշ. ոսկ։ Յաւերժ Հայրենեաց (թղթակազմ) 10 զրշ։ Ազգային Սահմանադրութիւն, 12։ Սասուն և Զէյթուն, 10։ Գող Մժօ, 8։ Զուարճալի անեքտոդներ, 5։ Հիւծախտի դարմանման ամենայաջող միջոցը, 3։ Ճամբորդութիւն ի Զուիցերիա, 3։ Եգիպտոսի գունաւոր քարտէսը, զեղչեալ գիներով։

ՀԱՍՑԷ

ԾԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԶԱՒԵՇՏԱԿԱՆ

Բաժնեգին՝ Եգիպտոսի համար տարեկան 50 զրշ ոսկ։ Արտասահման՝ տարեկան 13 Ֆրանք։

ՀԱՍՑԷ՝ Mr. DIRAN PĀPAZIAN (Egypte) Alexandrie

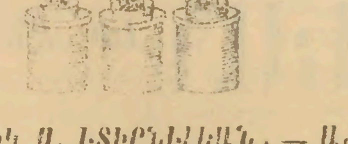

ՎԻՊԱԹԵՐԹ

ՀԱՆԴԷՍ ՎԻՊԱՍԱՆԱԿԱՆ

Մեր հրատարակած երեք վէպերէն յետոյ, այժմ ձեռնարկած ենք ամսական պարբերական հրատարակութիւն մը, ՎԻՊԱԹԵՐԹ անունով, որուն առաջին եւ երկրորդ թիւերը (Յունվ. եւ Փետր.) արդէն հրատարակուած են, հետեւեալ բովանդակութեամբ։

1. ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ, Պոլսական կեանքի դրուագներ, ազգային վէպ, գրած է Պ. Ե. Սրմաքէշխանլեան։

2. ՏՈՒԱՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՂՏՆԻՔ ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԵԱՆ հեղինակութիւն Պ. Պ. Մաթիոյի եւ Լանէյի։

3. ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԴԱՏ. Թօմթինէ տիւ Պոսկոպէի։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ

Պուլկարիա տարեկան 5 ֆր. Արտասահման տարեկան 6 ֆր. Ամերիկա 1 տոլ. 20 սէնդ. Ռուսիա՝ 2 րուպ. 30 կոպէկ։

ՕՆՆԻԿ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Հասցէ՝ REVUE VIBATERT, Imprimerie Orientale, VARNA Bulgarie

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԲԵԹՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

(Commissionnaires Expéditeurs)

Պատիւ ունինք ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ՝ Եգիպտոսի եւ Կ. Պոլսոյ միջեւ ամեն տեսակ ապրանաց յանձնարարութիւններ կ'ընդունինք զոհացուցիչ պայմաններով, ընկերութիւն ունենալով

ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ. ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Կը յուսամք թէ՝ առեւտրով զբաղողները, որոնք միշտ պէտք կ'ունենան զանազան տեսակ ապրանքներու, զորս չեն կրնար ձեռք բերել Եգիպտոսի մէջ, պիտի յարգեն մեր իրենց վստահութեամբ։

Դիմել առ Արմենակ Համամճեան. Շարա Մուհամմէտ Ալի. թիւ 3 – 4.

ԲԷԹՐՕԼԻ ՎԱՌԱՐԱՆԸ

Դժգոհութիւնները չատցած են այս վառարանին տկունութեանը դէմ։

Անկէ ունեցողները՝ որոնք թուով չատ են հիմայ, մէկ քանի ամիս միայն գործածելէ վերջ սեփուած են մէկ կողմ դնել զայն, անոր պատճառած ազնեղութիւններէն ազատելու համար։

Հայ մեքենագէտ մը սակայն, վերջապէս կրցած է լուծել այդ վառարանին զաղտնիքը եւ հիմակ մեծ դիւրութեամբ կը նորոգուին անոնց աւրուած մասերը։

Եթէ կ'ուզէք օգտուիլ հայ արուեստագէտին միջոցներէն, ձեր բէթրօլի վառարանները ուղղակի տարէք Պազար Մուրուր թիւ 42, ՀՐԱՆՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ եւ ապահովապէս չատ գոհ պիտի մնաք անոր նորոգութենէն։

ՀՐԷԻՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԻՐԱԿԻ 8 ՄԱՅԻՍ 1904

7920	4822	7778	312	11100
44	785	907	1146	1149
1490	1879	2164	2498	2659
3186	3427	3718	4072	4488
4873	5024	6258	7317	7408
7646	7844	7964	8606	9506
10296	11044	11633		

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Առաջիկայ Մայիս 25ի Չորեքշաբթի երեկոյին Շարա Էլպա-էլ-Ազիզի թատրոնին մէջ ի նպաստ Տէր և Տիկին Շաքարեանի ներկայացում մը պիտի տրուի։

Ներկայացուելիք խաղն է «Բաբիզի Լրագրավաճառը» թուրքերէն լեզուաւ։

Մինչեւ ցարդ յարմար առիթ մը չներկայացաւ հայ բեմի այս երկու պարկեշտ մշակներուն վրայ երկու խօսք ընելու համար և հիմա որ տարիէ մը աւելի է Եգիպտոսեան հայ բեմին ծառայելէ յետոյ Եգիպտահայութեան օժանդակութեանը կը դիմեն, հարկ է որ մենք ալ՝ խեղ մեր պարտականութիւններէ մին, քանի մը անփոփ բառերով ճանչցնենք զանոնք Եգիպտահայութեան, դատելու համար թէ՝ արդարև կարժէ՞ իրենց համար տրուած նպաստը նիւթական բաջալերութեամբ արդիւնաւորել։

Տարիներու ընթացքին մէջ՝ մենք հանդիպեցանք չատ թուով դերասաններու և ուհիներու, բայց դըժբաղդաբար քանի՝ այս չատերէն տասար մաս մը, իր արուեստին բարձրութիւնը առանց ըմբռնելու, բոլորովին անգիտակ նաև իր կոչումին, լաւ տպաւորութիւն չ'թողուն հանրութեան վրայ, և այդպէսով ո՛չ միայն իրենք չկարողացան օգտուիլ, այլ նաև դժուարացուցին բեմական գործերը պարկեշտ գործիչներու ալ քայլերուն առջեւ։

Մենք հանդիպեցանք դերասան և ուհիներու որ բեմին վրայ իրենց յանձնուած դերը կատարելէ յետոյ, իրենց համար յատուկ դերեր ալ ընտրեցին խաղալ բեմէն դուրս, և այս նկատեցին յաջողելու միակ միջոցը, սակայն գործելու այդ եղանակը՝ փոխանակ զիրենք դէպի յաջողութիւն առաջնորդելու, անկումի վիհին մօտեցուց...։

Տէր և Տիկին Շաքարեան այս դասակարգերուն չեն պատկանիր, բեմին վրայ դերասան՝ իսկ բեմէն դուրս, մին ընտանիքի պարկեշտ հայր մ'է, իսկ միւսը իր զաւակներուն զորովագութ մայրը։ Ահա կեանքը որ հայ բեմի մշակները կը ջանան ապրիլ եթէ կուզեն որ իրենց ապարէզը քաջալերէ զիրենք իրենց յուսացածէն ալ աւելի։

Տէր և Տիկին Շաքարեան ո՛չ միայն հայ բեմին անխոնջ մշակները քաջալերութիւն սպասելու իրաւունք ունին, այլ և իրենց պարկեշտ ընթացքը պէտք է պարտաւորէ մեզ որ գործնապէս ցոյց տանք թէ՝ մ՛ր տարիման բարոյականը նախընտրել և վարձատրել գիտենք։

ԱՐԳՈՍ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՊԷՆԻ ՄԷԶԱՐ. Ց. Մ. — Ստացած ենք Ձեր նամակը և պարունակութիւնը. շնորհակալիք. ստացականը նամակաւ կը ղրկենք։

ԳԱՀԻՐԷ Ս. — Փոխանակ մեզմէ հարցնելու Ալեքսանդրիոյ Միթինկին մէջ գումարուած և յետոյ գումարելի դրամներու հաշուական մանրամասնութիւնները և անոնց հրատարակելի կամ ոչ ըլլալու տեղեկութիւնները, կրնաք ուղղակի «Ազատ Բեմի» Վարչութեան դիմել, և անոնցմէ տեղեկանալով նախ թէ՝ ձեր գոհացումը ստանալու համար որու պէտք է դիմել, ըստ այնմ ձեր հարցումը նամակաւ կրնէք, և պատճառ մը չունինք տարակուսելու թէ՝ ձեր ստանալիք տեղեկութիւնները գոհացուցիչ պիտի ըլլան ըստ ամենայնի։

Գահիրէ Տ. — Երբ ձեզի գիմելով դրամ կ'առաջարկեն քուէնիդ իրենց տալու համար, տակէ կրնաք հասկնալ թէ տանք արժանաւոր մարդոց հաշւոյն և ազգին օգտին համար չէ՛ կ'աշխատին, այլ պարզապէս անօգուտ և աւելին կայ մնասակար փառասէրներ են ու այդպիսիները պէտք է քաղաքավարութեամբ ճամբու դնել՝ որ իրենց եկած տեղը երթան։ Դանէ մեր համոզումը այս է։